

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Mariae Gratiani A Burgo S. Sepulchri Episcopi Amerini De Vita Joannis Francisci Commendoni Cardinalis Libri Quatuor

Graziani, Antonio Maria

Parisiis, 1669

Cap. XI. De ejus in Britanniam adventu, & actis ibi per eum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9616

properaret, neve tam immaturis rebus sese indicaret, responsum sanè memorabile reddiderit: Sed dum deserta, destitutaque in sua calamitate jaceret, non alterius spe, atque ope, quàm Dei sustentatam, ad Regnum inde provec̃tam fuisse: Itaque statutum sibi, cui salutem, & dignitatem deberet, ei non cunctanter, aut obscure, sed statim, ac propalam gratiam profiteri. Nec quia ob id crebræ eam seditiones, tumultusque quorundam, qui omnium rerum licentiæ, ac impunitati assueti, ac propè omni religione soluti ægrè sub jugum suave, ac salubre Christianæ disciplinæ redibant, exceperunt, destitit incepto; sed punitis fortiter auctoribus, ac multitudine ad sanitatem reductâ, eximia cum gloria & Regnum pacavit, & colendæ pietatis rationem constituit.

*De ejus in Britanniam adventu, & actis
ibi per eum.*

C A P U T X I.

VERùm, vt vnde transgressi paulùm seriem rerum, temporisque sumus, eò revertamur in continentem post nuncium extincti Edoardi nihil nisi itum ad arma ab Nortumbrio, & gentem Mariæ studere incertis rumoribus afferebatur. Nam ardente inter Gallos, & Cæsarem bello omnia plena suspicionum erant, omnia littora,

E iij

ne quis ignaris præfectis, aut trajiceret in insulam, aut inde appelleret, custodiebantur. Postremò etiam desertum à militibus Nortumbrium, & prosperæ Mariæ res nunciabantur. Hieronymus Dandinus Legatus, cùm Regni nobilissimi paulò antè vnius furore, atque amentiâ Regis à Catholica religione, & fide Pontificis Maximi avulsi salus ageretur, & Mariæ conatus aut adjuvandi à Pontifice, aut confirmandi esse viderentur, vehementer Britannicis nuntiis excubabat, qui ipsi cùm nec certi, & secundi tamen venirent, aliquem in Angliam virum industrium, intentumque, qui explorata, & certa omnia referret, mittere agitabat, cùm ei à Julio litteræ id ipsum jubentes redduntur. Nam Julius Edoardi morte acceptâ, Reginaldum Polum, qui tum ad lacum Benaci haud satis firmâ valetudine locorum salubritates sectabatur, mittere in Angliam decreverat, idque per litteras Polum docuerat. Cui cùm nihil properè agi, & certiora expectari placuisset, Dandinum de eo per celerem tabellarium monuerat. Tum ille Commendonum, quem gerendis rebus peracrem, cupidum navandæ operæ, & consilio promptum cognoverat, appellat, hortaturque, ut rem ejus ingenio, & solerti studio dignam suscipiat. Haud cunctanter Commendonus, quamquam magnæ, & in trajiciendo difficultates, & trajecto pericula proponerentur, operam proficitur. Collaudato juvene, rebûsque communicatis Legatus ei propria nulla mandata de-

dit, nisi vt diligenter omnia cognosceret, quæ
agerentur, quique aditus, quæque spes recipien-
di ejus Regni ostenderentur. Si locus cum Maria
agendi daretur, eam ad sananda religionis vul-
nera, suumque Deo reddendum cultum hortare-
tur, Pontificisque ad id non solum studium, sed
etiam opes polliceretur. Denique omnia pro fide
sua, & prudentia gubernaret. Ille cum per infe-
stissimos Romano nomini hostes, & tum licen-
tiâ, & futuri metu efferatos iter esset, ne se cujus-^{quam}
quæ crederet fidei, sine comite, aut seruo vlllo
Bruxellis profectus Gravelingam vno die itinere
confecto venit. Quo ex oppido commodissimus
erat in Britanniam trajectus: ibi duos sibi corpo-
ris ministros ignaros sui conduxit, vtrumque Gal-
licæ, alterum etiam Anglicæ peritum linguæ. Cum
his compositâ sibi causâ, quod avunculus merca-
turam Londini fecisset, multaque negotia haud
satis explicata decedens reliquisset, navem con-
scendit, ac nequaquam secundâ tempestate tran-
vectus in insulam, Londinum contendit, quò
profectam Mariam, receptamque in itinere cog-
noverat. Eò cum venisset, plena turbarum om-
nia, feroces adhuc licentiâ hæreticos, conantés-
que Mariam à pristina revocanda religione ab-
terrere, & Reginam illam magis, quam Regni
potentem invenit. Nam & ipse interfuit, cum
ausus sacerdos in templo adversus novas concio-
nari doctrinas, adeò iram insolentis jam talium
multitudinis commovit (& genus est omne hæ-

Commendoni

reticorum audaciâ, & temeritate præceps) vt non obstreperint modò dicenti, sed miles quidam è media concione nudatum pugionem in perseverantem orare conjecerit. Quo facinore Comendonus est admonitus quanto ipse in discrimine versaretur, si aut quis, aut à quo, aut quæ de causa venisset, rescirent. Nec tamen hoc metu, ac difficultate destitit; quin ad ipsam jam adire Reginam parabat, cùm fortè Joannes Lius nobilis Anglus ei occurrit, quem sub Edoardo ob religionem profugum in Italia familiariter noverat, nec parvis officiis devinctum habebat. Ac primò quidem perhumaniter amplexum offerenti ecquid eo tempore in Britannia quærenti, eadem avunculi negotia, pecuniâque sibi pluribus in nominibus relictam obtendere. Post vbi carum Reginae cum, atque inter intimos ministros, comperit, multâque amicè secum, ac fidenter ab illo de Republica, præsentique rerum statu, atque omnia pro pristina familiaritate, & benevolentia fieri satis antea, vel ex constantia avitæ pietatis probato, causam adventus sui aperit, celeritèrque ab eo ad Reginam deducitur. Quod tamen ipsum non sine difficultate fuit; omnia enim septa custodiis, omnes clausi aditus erant, ne quis externus cum Regina colloqui clam aliis posset: maximè Cæsar, & Pontifex suspecti habebantur; quorum cum altero de matrimonio senserant agi, alterum pollutæ religionis, bonorùmque à templis direptorum ultorem timebant. Reginam
Commen-

Commendonus ad pristinas sacrorum ceremonias, fidemque restituendam, Regnum Catholicæ Ecclesiæ reconciliandum, ac referendam hanc statim gratiam Deo, qui eam devictis sine vulnere, sine civili sanguine perduellibus, atque hostibus suis, potestatiq̄ue ejus traditis, paterni Regni compotem fecisset, cùm esset hortatus, atque omnes in id Pontificis Maximi facultates pollicitus, à Regina adventu ejus mirè lætata perbenignè est auditus; prolixè multa de se, deq̄ue fide, ac studio suo erga Pontificem Maximum, & Catholicam Ecclesiam professa, de ratione conficiendæ rei, consilioq̄ue suo cum eo communicavit, jussimq̄ue redire ad se dimisit; monitum priùs etiam atque etiam, vt custodiam sui haberet, diligentissimèq̄ue caveret, ne, quid acturus venisset, à quoquam sentiretur, rebus enim tam turbidis periculum ejus præstare se vix posse. Interea pacandis rebus intendit, multitudinem armatorum, & quorum ægrè coërceri licentia poterat, qui Reginam in Regni possessionem reducere, adessèq̄ue initiis ejus etiam repugnante ipsa voluerant, in suam quemque domum dimisit, civitatèq̄ue illâ turbâ, & colluvione hominum exhausit, exoneravitq̄ue. Cum Cæsare matrimonio Philippi filii sui offerente, quo ipsa communitura sibi Regnum præpotentis, & propinqui Regis connubio videbatur, de fœderis, & affinitatis conditionibus occultè agebat, causamq̄ue Nortumbrii, quem in custodia habebat, cogno-

sci, perficique jufferat, ac in singulos dies magis convalescens, rerum, ac Regni potens efficiebatur. Commendono ad eam quoties vellet, atque opus esset, per eundem Lium adeundi facultas erat. Cùm & fœdus cum Cæsare, & nuptias cum filio pepigisset, nec tamen id palam esset, arcessi Commendonum jubet, ei tum mentem, consiliúmque suum omne patefecit, litterásque ei manu suâ scriptas ad Julium Pontificem perferendas dedit, quibus se, Regnúmque in fide, & auctoritate Pontificum Maximorum fore pro certo confirmans pollicebatur; addens de cæteris rebus mandata se Joanni Francisco Commendono dedisse, de ipso plura sciturum. Summa mandatorum fuerat, Reginam habito Britannia sanctiori Consilio, ex ejus auctoritate patris, fratrisque scita, jussaque de religionibus abrogaturam, statimque Legatos Romam, qui Pontifici Maximo debitum fidei, & obedientia officium persolverent, missuram: Interim postulare, vt Julius publicè Anglis ignosceret, ne cui assensisse Henrico, Edoardoque divinum sibi jus arrogantibus, descivisséque à majorum pietate, & Romanæ Ecclesiæ fide, fraudi, noxave esset; Reginaldum Polum Cardinalem cum summa potestate Legatum in Angliam mitteret, à quo hæc omnia ritè fierent, resque sacrae ad pristinae disciplinae normam per eum ordinarentur. Cum his mandatis extemplò proficisci parantem Regina biduum Londini retinuit, vt Nortumbrii damnationem, pœnám-

que præfens aspiceret. Is enim à Judicibus rerum capitalium majestatis damnatus fuerat, productusque in publicum capite pœnas luere est coactus, veniâ priùs filiis, nuruique ab clementi Regina impetratâ, cum ipse ejuratâ hæresi, cui non errore mentis, sed cupidine potentiæ adhæsisse se confitebatur, ad Catholicæ religionis fidem rediisset, Catholicisque sacris sese ritè procurasset.

De reditu ejus in urbem.

CAPUT XII.

SUPLICIO de Nortumbrio sumpto, Regina Commendonum cum litteris, & mandatis, vt suprâ ostendimus, dimisit, jussum eum fide omnia ad Pontificem perferre: nec præterea cum vlllo mortalium, præterquàm cum Polo communicare. Ille cum triduo incontinentem transmississet Bruxellis à Legato Romam dimittitur, quò per equos, qui dispositi ad celeritatem sunt, continuato die, noctuque itinere, nona, postquam à Legato discesserat die, pervenit, milliariis amplius mille propè incredibili cursu confectis. Quamquam diverterat ex itinere ad Polum, ac mandata ad eum Regina pertulerat, nunciaveratque Dandini verbis, vt profectionem suam tantisper differret, donec tranquillæ in Anglia res compositæque essent. Id Cæsarem magnopere eum rogare; nam Cæsar matrimonio Mariæ Re-

F ij